

Aanbeveling van De Werkkamer

Binnen De Werkkamer is gesproken over de nu uitkristalliserende praktijk bij plaatsing en vulling van het doelgroepregister. Dit vanuit het perspectief van de doelgroep zelf en de werkgevers die mensen uit de doelgroep willen plaatsen. Dit heeft geleid tot de hierna geformuleerde visie van De Werkkamer. Nog niet alle feiten zijn boven tafel en nadere uitvraag is nodig. De Programmaraad is met betrekking tot dit vraagstuk ook nog bezig met een inventarisatie. Indien dit nieuwe inzichten geeft, zullen die hierin nog verwerkt kunnen worden.

1. Bevorderen plaatsing VSO- en PrO-jongeren¹

- Jongeren komen bij gemeenten in beeld op met moment van de uitkeringsaanvraag of verzoek om ondersteuning naar werk. Op dit moment bestaat de nieuwe instroom daarmee vooral uit jongeren die hun opleiding niet afmaken en jongeren waarvan de aanvraag Wajong is afgewezen. Het is van groot belang nog voor het eind van dit schooljaar ervoor te zorgen dat VSO en PrO leerlingen- in beeld blijven en opgenomen worden in het doelgroepregister.
- Daarbij is van belang dat onnodige bureaucratie en te veel schakels in de keten worden weggenomen. Juist voor deze doelgroep is de banenafpraak bedoeld. Er is nu een extra tussenstap (via de gemeenten moet een aanvraag voor de indicatie banenafpraak bij UWV worden ingediend) nodig, om te bevestigen wat op school vaak al lang duidelijk is. Voorgesteld wordt om in ieder geval de jongeren uit het Praktijkonderwijs en uit het Voortgezet speciaal onderwijs met uitstroomprofiel arbeidsmarkt, collectief (categoraal) in het doelgroepregister op te nemen². Voor zover er jongeren zijn die wel meer dan 100% van het wettelijk minimumloon kunnen verdienen, kan dit achteraf worden gecorrigeerd in het doelgroepenregister (bijvoorbeeld aan de hand van een loonwaardebepaling). Deze collectieve opname bevordert dat deze leerlingen direct in aanmerking komen voor de invulling van de banenafpraak en de doorlooptijd aanmerkelijk wordt verkort. Gemeenten krijgen van UWV een melding als een VSO- of PrO-leerling wordt opgenomen in het doelgroepregister vanwege hun regierol met betrekking tot de leefsituatie van deze groepen.

¹ Voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en Praktijkonderwijs (PrO).

² Er moet nader worden vastgesteld om hoeveel jongeren het gaat. Voorlopig wordt uitgegaan van ongeveer 5.000 tot 6.500 jongeren op jaarbasis. Ook moet bezien worden of collectieve opname van jongeren uit de ROC-entreeopleidingen mogelijk is. Denkbaar is dat scholen wordt gevraagd een voorselectie te maken van de leerlingen waarvan zij verwachten dat zij niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen

- Zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid moeten worden gefaciliteerd. Daarmee moet een directe match van school naar werkgever worden bevorderd zonder tussenkomst van de gemeente. Het zal bij deze doelgroep vaak gaan om jongeren zonder recht op een uitkering (zogenaamde ‘nuggers’). Aan gemeenten wordt gevraagd hun Participatiewet-instrumentarium ook voor deze doelgroep in te zetten.
- Het is zaak te investeren in het in beeld brengen en houden van jongeren. Er wordt momenteel ingezet op het overnemen van de Wajong-netwerken; dit moet voortvarend worden voortgezet. Ook moeten in de arbeidsmarktregio's afspraken worden gemaakt over de overdracht van gegevens van UWV naar gemeenten van jongeren wier Wajong-aanvraag wordt afgewezen.

2. Snel meer massa maken

- Er is op dit moment een bestand van waaruit werkgevers kandidaten kunnen matchen, te weten de groepen die zonder meer in het doelgroepenregister zijn opgenomen. Het is echter gewenst het doelgroepenregister gevuld blijft worden met nieuwe kandidaten uit de doelgroep. Potentiële kandidaten waarvan het vermoeden bestaat dat zij in aanmerking komen voor een indicatie met betrekking tot de banenafpraak, zouden ook kunnen worden beoordeeld (zittend bestand gemeenten).
- Geconstateerd is dat het aantal aanvragen voor de indicatie banenafpraak uit het zittend bestand achterblijft bij de verwachtingen. Dat blijkt voor een deel te maken te hebben met het werkproces van gemeenten, waarin men onnodige indicaties wil voorkomen. Kandidaten worden dan door gemeenten pas naar UWV doorgeleid op het moment dat een concrete werkplek in beeld is. Een oplossing is om de tijd tussen (gemeentelijke) screening en de aanvraag voor de indicatiestelling (UWV) te verkleinen. Daarnaast geven werkgevers de voorkeur aan meer indicering op voorraad omdat werkgevers willen weten of een kandidaat-werknemer onder de doelgroep valt en omdat werkgevers de mogelijkheid willen hebben om te kiezen uit meerdere kandidaten. Het moet verder mogelijk zijn dat er buiten publieke instanties om een match tot stand komt met kandidaten die al in beeld zijn bij een werkgever.
- Over de financiële (en wetstechnische) aspecten van de aanpassingen zal nader moeten worden gesproken tussen VNG en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

3. Nadere analyse indicatiestelling

- De Werkkamer wil aan de hand van meer praktijkinformatie een nadere analyse maken van de wijze waarop de indicatiestellingen momenteel zijn vormgegeven en nagaan of nog aanvullende aanpassingen nodig zijn, zoals bijvoorbeeld een integrale indicatiestelling. Uitgangspunt is dat een stapeling van indicaties voorkomen moet worden.
- In ieder geval willen sociale partners en VNG aan de hand van casuïstiek nagaan of (psycho)sociale beperkingen voldoende meewegen bij de indicatiestelling. Dit vanuit de overweging dat de bij de beoordelingen gehanteerde criteria het wel mogelijk moeten maken dat de banenafpraak wordt gerealiseerd.

4. Voorstellen tot aanpassingen met betrekking tot het doelgroepenregister

Concreet doet De Werkkamer de volgende voorstellen tot aanpassingen op korte termijn³:

1. VSO- en PrO-leerlingen met arbeidsmarktperspectief worden direct en categoriaal opgenomen in het doelgroepenregister.
2. Het wordt mogelijk dat potentiële kandidaten zich rechtstreeks kunnen wenden tot UWV voor een indicatie voor het doelgroepenregister als daarmee een match tot stand kan komen.
3. Gemeenten worden opgeroepen potentiële kandidaten voor het doelgroepenregister direct door te geleiden naar UWV en niet af te wachten tot er een concrete werkplek in beeld is.

Den Haag, 29 april 2015

³ Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft aangegeven dat sommige aanbevelingen wetswijziging impliceren en mogelijk niet op korte termijn gerealiseerd kunnen worden. Het ministerie van SZW vraagt daarom vooral aandacht voor wat op de kortere termijn, binnen de vigerende wet- en regelgeving, kan worden gerealiseerd.